

Titulació	Tipus	Curs
Arqueologia	OT	4
Història	OT	4

Professor/a de contacte

Nom: Jordi Vidal Palomino

Correu electrònic: jordi.vidal.palomino@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No es necessita cap requisit previ. Es recomana, però, tenir coneixements d'Història general, i en especial, d'història antiga o de cultura clàssica.

Objectius

L'assignatura se centrarà en l'anàlisi dels processos religiosos i de pensament, així com dels sistemes de creences generats als móns pròxim-oriental, egipci, grec i romà. A més d'abordar els elements propis de les pràctiques culturals, les institucions religioses i les idees sobre el més enllà, l'àmbit diví i el destí, entre d'altres, dels estats pròxim-orientals, així com de grecs i romans, plurals i en continua evolució, s'analitzarà també la creació de processos de coneixement lògic basat en la observació, científic i també d'altres corrents de pensament (filosòfic, geogràfic, ...), així com l'impacte que aquest coneixement va tenir en el món antic, tractant casos concrets d'estudi.

Al final del curs, l'alumne ha d'assolir un coneixement bàsic de les principals estructures culturals relacionades amb la religió i el coneixement tant del món pròxim-oriental com del grecoromà, així com ser capaç d'analitzar, processar i interpretar qualsevol mena de material addicional, tant font primària com secundària, demostrant una primera assimilació dels principis bàsics de la metodologia de la recerca històrica.

Competències

- Arqueologia
- Contextualitzar i analitzar processos històrics.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.

- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.

Història

- Contextualitzar els processos històrics i analitzar-los des d'una perspectiva crítica
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar tant els coneixements com la capacitat d'anàlisi a la resolució de problemes relatius al camp d'estudi propi.
2. Avaluar críticament els models que expliquen l'Època Antiga.
3. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
4. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa. Saber utilitzar de manera experta les possibilitats d'Internet.
5. Conèixer els debats historiogràfics principals referents a l'antiguitat.
6. Dominar l'estructura diacrònica general del passat.
7. Fer presentacions orals utilitzant un vocabulari i un estil acadèmics adequats.
8. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
9. Identificar el context en què s'inscriuen els processos històrics.
10. Identificar els mètodes propis de la història i la seva relació amb l'anàlisi de fets concrets.
11. Identificar els mètodes propis de l'arqueologia i la seva relació amb l'anàlisi històrica.
12. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
13. Interpretar les fonts materials i documentals.
14. Organitzar i planificar la cerca d'informació històrica.
15. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.
16. Reconèixer la importància de controlar la qualitat dels resultats del treball i de la seva presentació.
17. Relacionar els elements i els factors que intervenen en el desenvolupament dels processos històrics.
18. Utilitzar el vocabulari tècnic específic i d'interpretació de la disciplina.

Continguts

1. Introducció a la història de la religió i el pensament en el món Antic.
2. El fenomen religiós en el món semita oriental.
3. El fenomen religiós en el món semita occidental i el món indoeuropeu.
4. La religió a l'antic Egipte.
5. Pràctiques religioses al món persa aquemènida.
6. La religió al món egeu del segon mil·lenni.
7. El fenomen religiós al món grec: poleis, mites i cultes.
8. Altres sistemes religiosos mediterranis: etruscs i cartaginesos.
9. La religió al món romà: de la fundació al Baix Imperi.
10. Naixement, consolidació i expansió del cristianisme

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
History of Ancient Religion	90	3,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18
Tipus: Supervisades			
History of Ancient Religion	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18
Tipus: Autònomes			
History of Ancient Religion	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18

El curs s'estructura en dos grans blocs, món oriental i món grecoromà. Metodològicament, l'assignatura consistirà en classes presencials en les quals es tractaran les diverses temàtiques plantejades a través de l'acompanyament de PWP. Les explicacions teòriques aniran sempre acompanyades del comentari de textos històrics i de discussions/debats sobre les qüestions analitzades a l'aula. Tots els materials tractats a classe es penjaran posteriorment al Campus Virtual. En el cas que, per raons de força major, la presencialitat no sigui possible, se substituiran les classes a l'aula per gravacions fetes pel professor i que es penjaran els dies que pertoqui al Campus Virtual.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Cerca bibliogràfica	20%	0	0	3, 4, 5, 13, 14, 15
Comentari crític d'una conferència	30%	0	0	1, 8, 9, 12, 13, 15, 16, 18
Examen final	50%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18

L'avaluació es durà a terme mitjançant el seguiment continuat al llarg de l'assignatura (avaluació continuada) dels processos cognitius i formatius dels estudiants, conjuntment a la realització d'una prova avaluadora a final de curs. En aquest sentit, es preveuen 3 activitats d'avaluació:

- Activitat 1: consistirà en la cerca bibliogràfica de 20 articles científics sobre religió i pensament religiós al món antic (20%).
- Activitat 2: es tractarà de fer un anàlisi i comentari crític d'una conferència (30%).
- Activitat 3: prova tipus examen a realitzar a final de curs. Consistirà en una pregunta a desenvolupar i un comentari de text o imatge. (50%).

La nota final procedirà de la suma dels percentatges respectius de les diverses activitats. Igualment, es tindrà molt present la presencialitat i la participació en els debats a l'aula. Tanmateix, qualsevol de les 3 activitats (Treball 1, Treball 2 i Examen final) que estiguin suspeses (menys de 5/10), encara que la mitjana estigui aprovada, s'haurà de reavaluar a final de curs.

En relació amb la reavaluació, es mantindrà el número d'activitats de l'avaluació, que s'hauran de lliurar dins del termini del període de reavaluació. Per poder optar a la reavaluació s'haurà d'haver realitzat les tres activitats d'avaluació al llarg del curs. En cas de no haver presentat qualsevol dels dos treballs ni l'examen, l'alumne no es podrà reavaluar.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

En aquesta assignatura, no es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) en cap de les seves fases. Qualsevol treball que inclogui fragments generats amb IA serà considerat una falta d'honestetat acadèmica i comporta que l'activitat s'avalui amb un 0 i no es pugui recuperar, o sancions majors en casos de gravetat.

Per últim, aquesta assignatura ofereix la possibilitat d'acollir-se a l'avaluació única. Aquesta opció suposa una única data d'avaluació, però no una única activitat d'avaluació. Per tant, l'avaluació única d'aquesta assignatura consistirà en les mateixes activitats i percentatges que l'avaluació continuada i amb la mateixa obligació d'aprovar totes tres activitats perquè faci mitjana l'assignatura:

- Activitat 1: consistirà en la cerca bibliogràfica de 20 articles científics sobre religió i pensament religiós al món antic (20%).
- Activitat 2: es tractarà de fer un anàlisi i comentari crític d'una conferència (30%).
- Activitat 3: prova tipus examen a realitzar a final de curs. Consistirà en una pregunta a desenvolupar i un comentari de text o imatge. (50%).

L'entrega de les activitats serà el mateix dia que la prova tipus examen (a determinar pel docent a inici de curs). En cas de suspendre qualsevol activitat, encara que la mitjana quedi aprovada, s'haurà de recuperar l'activitat suspesa per superar l'assignatura.

Bibliografia

- Alvar, J. (ed.), Formas de difusión de las religiones antiguas, Madrid.
- Alvar, J. (ed.), Jerarquías religiosas y control social en el mundo antiguo, Valladolid.
- Alvar, J., Los misterios: religiones "orientales" en el imperio romano. Alvar, J., Heroes, semidioses y daimones, Madrid. Beck, H. (ed.), A companion to ancient Greek government, Blackwells, Oxford.
- Bermejo Barrera, X. C., Introducción a la sociología del mito griego, Akal, Madrid.
- Bermejo Barrera, X. C. et al., Los orígenes de la mitología griega, Akal, Madrid.
- Borgeaud, M., La Mère des Dieux : de Cybèle à la Vierge Marie, Paris.
- Detienne, M., Los jardines de Adonis, Akal, Madrid.
- Detienne, M., Apolo con el cuchillo en la mano, Akal Madrid.
- Detienne, M., Dionisos a cielo abierto, Madrid.
- Farrington, B., Ciencia y filosofía en la antigüedad, Ariel, Barcelona.
- Fergushon, J., Le religioni nell'impero romano, Laterza, Roma.
- Graf, F., La Magie dans l'Antiquité gréco-romaine: idéologie et pratique, Paris.
- Gregory, J. (ed.), A companion to Greek Tragedy, Blackwells, Oxford.
- Kallendorf, C. W. (ed.), A companion to the Classical tradition, Blackwells, Oxford.
- Loraux, N., Nacido de la tierra. Mito y política en Atenas, El cuenco de plata, Buenos Aires.
- Muñoz Delgado, L., Léxico de magia y religión en los papiros mágicos griegos, Madrid.
- Naiden, F. S., Ancient Supplication, Oxford.
- Ogden, D. (ed.), A companion to Greek Religion, Blackwells, Oxford.
- Ogden, D., Magic, witchcraft and ghosts in the Greek world: A sourcebook, Oxford University Press.
- Ogden, D., Greek and Roman Necromancy, Princeton University Press.
- Parker, R., Miasma: pollution and purification in early Greek religion, Oxford.
- Requena, M., El Emperador predestinado: los presagios de poder en época imperial romana, Madrid.
- Rey, A., La ciencia en la antigüedad, Mexico.
- Vidal-Naquet, P. & Vernant, P., Mito y tragedia en el mundo griego, II vols., Akal, Madrid.
- Vidal-Naquet, P., El cazador negro, Akal, Madrid.
- VVAA., Pouvoir des hommes, signes des dieux dans le monde antique, Besançon.

Programari

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt